

GUIA D'APRENTATGE

INFERMERIA DE LA SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA

1. FITXA DESCRIPTIVA

CODI D'ASSIGNATURA:

G403 – Infermeria de la Salut Sexual i Reproductiva

TITULACIÓ:

Grau en Infermeria

ANY ACADÈMIC:

2025-2026

MATÈRIA:

Ciències de la Salut

SEMESTRE:

Quart Curs

TIPUS:

Formació obligatòria

GRUP:

Matí 1/Matí 2/Tarda

IDIOMA D'IMPARTICIÓ:

Classes: Català i Castellà

Recursos i materials: Català, Castellà i Anglès

2. PROFESSORAT

TITULAR DE L'ASSIGNATURA:

Lydia García López (lydia.garcia@sjd.edu.es)

PROFESSORAT:

Clara García Terol (clara.garcia@sjd.edu.es)

Carlos Aulló Sierra (carlos.aullo@sjd.edu.es)

Marian Román Caro (mariaangels.roman@sjd.edu.es)

Javier Asensi Vicente (javier.asensi@sjd.edu.es)

3. PREREQUISITS

Aquesta assignatura no té prerequisits.

4. OBJECTIUS

L'objectiu general de l'assignatura és que les/els alumnes conèixin la fisiologia de la Salut Sexual i Reproductiva, per tal de que en puguin fer una valoració i detectar/diagnosticar problemes o desviacions de la normalitat.

Els objectius específics son:

- Reconèixer els processos biològics del cicle reproductiu de la dona.
- Conèixer les característiques de la salut sexual i reproductiva de la dona en les diferents etapes vitals i identificar les necessitats que es poden derivar en cadascuna d'elles.
- Facilitar les eines teòriques i pràctiques a les/els estudiants per poder donar una atenció infermera integral a l'atenció de la salut sexual i reproductiva
- Conèixer els programes d'atenció a la salut sexual i reproductiva i les activitats infermeres que d'ells se'n desprenen

5. CRÈDITS

Aquesta assignatura és semestral i consta de 6 crèdits ECTS (150 hores de dedicació)

Aquestes 150 hores es reparteixen de la següent manera:

- 25% presencial a l'aula
- 30% d'activitats dirigides
- 45% de treball autònom

6. BLOCS TEMÀTICS I ORGANITZACIÓ DE CONTINGUTS

BLOC 1: INTRODUCCIÓ A LA SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA

- 1.1. Anatomia i fisiologia de l'aparell genital femení. Cicle menstrual: cicle ovàric i cicle endometrial. Regulació neurohormonal
- 1.2. Història clínica. Terminologia obstètrica i ginecològica. Exploració obstètrica i ginecològica.
- 1.3. Programa d'Atenció a la Salut Sexual i reproductiva. ASSIR. Cartera de serveis i territori.
- 1.4. Perspectiva de gènere
- 1.5. Violència de gènere i violència obstétrica

BLOC 2: REPRODUCCIÓ HUMANA

- 2.1. Sexualitat humana. Aspectes biopsicosocials. Resposta sexual. Diversitat sexual i gènere.
- 2.2. Planificació familiar. Objectius i recomanacions OMS. Mètodes anticonceptius. Problemes d'esterilitat i infertilitat. Reproducció assistida.
- 2.3. Problemes d'esterilitat i infertilitat. Reproducció assistida.
- 2.4. Adolescència, pubertat i menarquia. Característiques i canvis fisiològics. Educació sanitària.
- 2.5. Climateri i menopausa. Característiques i canvis fisiològics. Educació sanitària.

BLOC 3: PROBLEMES DE LA SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA

- 3.1. Infeccions Transmissió Sexual
- 3.2. Diagnòstic precoç del càncer ginecològic (cèrvix i mama)
- 3.3. La dona amb problemes de salut de l'aparell genital femení i mames
- 3.4. Disfuncions del sòl pelvià
- 3.5. Intervencions quirúrgiques ginecològiques

BLOC 4. GESTACIÓ I PART

- 4.1. Gametogènesis, fecundació, implantació. Estructures embrionàries. Períodes de la vida intraúter
- 4.2. Fisiologia de la gestació: canvis i manifestacions clíniques. Abordatge i educació sanitària. Promoció d'hàbits saludables. Control gestacional.
- 4.3. Problemes de salut durant la gestació. Gestacions d'alt risc.
- 4.4. Diagnòstic i treball de part. Atenció obstètrica i cures infermeres.
- 4.5. Problemes de salut en el part i urgències obstètriques. Atenció infermera.
- 4.6. Pèrdua gestacional i dol perinatal

BLOC 5. PUERPERI I LACTÀNCIA

- 5.1 Fisiologia del puerperi. Modificacions i manifestacions clíniques
- 5.2. Cures infermeres a la mare i al nadó durant el puerperi
- 5.3. Lactància materna. Fisiologia de la secreció làctia i tècnica. Cures infermeres i educació sanitària. Dificultats i resolució de problemes.
- 5.4. Problemes físic i emocionals durant el puerperi. Detecció i abordatge

7. ENFOCAMENT METODOLÒGIC

TIPOLOGIA	OBJECTIUS	ACTIVITATS	% TEMPS PREVIST
PRESENCIAL (a l'aula)	Estructurar continguts teòrics amb suport audiovisual que ens ajudin a contextualitzar l'assignatura salut sexual i reproductiva Aplicar habilitats pràctiques de resolució de situacions en l'àmbit maternal i ginecològic	Activitats d'aula: Desenvolupament dels conceptes teòrics amb exercicis que ajudin a entendre i desenvolupar els continguts de l'assignatura i els objectius d'aprenentatge Seminaris: Realització de tasques que impliquin la posada en pràctica dels continguts/ conceptes	25% (37.5 h)

	Implementar la translació de coneixements a la pràctica real dins d'un entorn segur.	Simulació Integrada: Desenvolupament d'habilitats interpersonals que ajudin a contextualitzar i a apropar temes treballats en l'assignatura a la pràctica assistencial, dins d'un context controlat	
DIRIGIT (for a de l'aula)	Guiar i potenciar l'aprenentatge i la preparació de materials fora de l'aula amb les recomanacions del professorat	Realització d'un anàlisi sobre un cas clínic proposat, on s'identifiquin els factors de risc, i la planificació de cures d'infermeria. Lectura reflexiva i crítica d'un article Reflexió individual envers les pròpies creences i valors relacionades amb la salut sexual i reproductiva Tutories presencials	30% (45 h)
AUTÒNOM (for a de l'aula)	Fomentar la reflexió crítica i personal sobre els continguts tractats a classe, desenvolupament habilitats d'anàlisi i síntesis.	Lectura crítica i reflexiva de literatura científica i guies de pràctica clínica i bibliografia recomanada, relacionada amb l'àmbit de la salut sexual i reproductiva. Temps individual d'estudi	45% (67,5h)

8. COMPETÈNCIES

Pràctica professional, ètica i legal

Responsabilitat

Acceptar el fet d'haver de retre comptes i la responsabilitat dels propis judicis i actes professionals

Reconèixer i diferenciar la responsabilitat pròpia de la dels altres membres de l'equip de salut, professionals i no professionals.

Pràctica ètica

Exercir d'acord amb els codis deontològics i de conducta de la professió

Exercir amb respecte a la dignitat, la cultura, els valors, les creences i els drets de la persona i els grups.

Desenvolupament professional

Usar la pràctica reflexiva per identificar les capacitats i limitacions professionals pròpies, i cercar el suport apropiat.

Aprofitar les oportunitats d'aprendre amb altres persones que contribueixen a l'atenció de salut.

Prestació i gestió de cures

Valoració

- Utilitzar un marc de valoració basat en l'evidència per recollir dades sobre la salut física i mental, i els aspectes socioculturals de la persona i el grup
- Analitzar, interpretar i documentar dades.

Planificació

- Establir prioritats per a les cures en col·laboració amb la persona i el grup
- Identificar els resultats previstos i el temps per aconseguir-los en col·laboració amb la persona i el grup
- Revisar i documentar el pla de cures en col·laboració amb la persona i el grup
- Assegurar la continuïtat de les cures per aconseguir els objectius.

9. RESULTATS D'APRENTATGE

- Identificar les necessitats de salut de la dona en relació a la salut sexual i reproductiva, tenint present el context familiar, ambiental i sociocultural, mitjançant l'anàlisi de documents i la utilització de requisits clínics.
- Comprendre els conceptes relacionats amb les diferents etapes del cicle reproductiu i el climateri, descrivint les característiques de cadascuna d'elles i elaborant treballs de síntesis a partir de la cerca y el anàlisi de las diferents fonts bibliogràfiques relacionades amb la salut sexual i reproductiva.
- Distingir entre las diferents alteracions que es poden presentar relacionades amb la sexual i reproductiva, seleccionant las intervencions adequades en cada situació.
- Dissenyar plans de cures pels diversos processos relacionats amb el cicle reproductiu en els diferents àmbits de atenció de la salut.
- Realitzar demostracions de las diferents activitat de promoció, prevenció i establiment de la salut sexual i reproductiva, mitjançant activitats de simulació.
- Aplicar cures generals durant el procés de maternitat per facilitar adaptació de dones i nounats a les noves demandes i prevenir complicacions, demostrant-ho en una situació de simulació.

10. AVALUACIÓ

AVALUACIÓ CONTINUA

- Per poder obtenir la nota final de l'assignatura, la prova de coneixement objectiva amb preguntes tipus test) de l'avaluació continuada ha d'estar aprovat (mínim de 5/10). L'estudiant que NO supera amb 5/10 la prova objectiva de coneixements de l'avaluació contínua, haurà de re-avaluar-la obligatòriament però podrà seguir amb l'avaluació continuada.
- Les activitats d'avaluació amb NP sense causa extraordinària degudament justificada, s'avaluen amb la qualificació de 0 fent mitjana amb la resta de proves d'avaluació.
- L'assistència a totes les proves d'avaluació (tasques d'aula, seminaris, simulació i prova final) és obligatòria. Els treballs de seminari podran ser individuals i/o en equip, a criteri del/ de la professor/a. No s'admetrà l'entrega de tasques fora del termini establert ni entregues individuals (en cas de ser entregues d'equip). La presentació d'un justificant no eximeix aquesta condició, exceptuant aquells casos que es tracti d'una causa extraordinària (que es detalla amb exactitud més endavant).
- La re-avaluació es podrà realitzar únicament quan l'estudiant s'hagi presentat a la prova d'avaluació de coneixements final de l'avaluació continuada en 1ª convocatòria, en cas contrari, serà un NP i NO tindrà dret a la re-avaluació.

AVALUACIÓ ÚNICA

L'avaluació única es realitzarà a través de proves avaluatives de tots els continguts de l'assignatura.

- Seminaris: desenvolupament d'un projecte que integri els continguts dels seminaris.
- Mateixa prova avaluativa que a l'avaluació única.
- Simulacions: Igual que a l'avaluació única.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ	% NOTA FINAL CONTÍNUA	% NOTA FINAL ÚNICA
Seminaris	25%	25%
Treball dirigit	17.5%	17.5%
Simulació	7.5%	7.5%
Examen	50%	50%

11. REFERÈNCIES

Obligatòria

- ❖ Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. 2018. Protocol de Seguiment de l'Embaràs a Catalunya. 3a edició.
- ❖ Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. 2020. Protocol d'atenció i acompanyament al naixement de Catalunya. 2ª. Edició
- ❖ Organización mundial de la Salud (OMS) 2018. Recomendaciones de la OMS: Para los cuidados durante el parto, para una experiencia de parto positiva
- ❖ Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. Direcció General de Planificació en Salut. 2019. Guia d'acompanyament en el dol perinatal. 2a edició
- ❖ Generalitat de Catalunya. Direcció General de Planificació i Recursos en Salut. Protocol de detecció precoç del càncer de coll uterí a Catalunya. Barcelona 2023.
- ❖ Ministerio de Sanidad. Guía de práctica clínica sobre lactancia materna. Vitoria-Gasteiz. 2017

Complementaria

- ❖ National Collaborating Centre for Women's and Children's Health. Intrapartum care for healthy women and babies Clinical Guideline 2014. Last updated 14 December 2022.
- ❖ Generalitat de Catalunya. Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. ASPCAT. Actualització en l'atenció d'its. Àmbit metropolità sud. Barcelona 2018
- ❖ Generalitat de Catalunya. Direcció General Planificació i Recerca en Salut. Pla de millora de l'accés als mètodes anticonceptius de llarga durada. Barcelona: 2023.
- ❖ Generalitat de Catalunya. Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya (AQuAS). Eina d'ajuda a la presa de decisions compartides en anticoncepció. Barcelona 2024
- ❖ Abalos E, Oladapo OT, Chamillard M, Díaz V, Pasquale J, Bonet M, Souza JP, Gülmezoglu AM. Duration of spontaneous labour in 'low-risk' women with 'normal' perinatal outcomes: A systematic review. Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol. 2018 Apr;223:123-132. doi: 10.1016/j.ejogrb.2018.02.026. Epub 2018 Feb 27. PMID: 29518643; PMCID: PMC5884320.
- ❖ Bohren MA, Hofmeyr GJ, Sakala C, Fukuzawa RK, Cuthbert A. Continuous support for women during childbirth. Cochrane Database Syst Rev. 2017 Jul 6;7(7):CD003766. doi: 10.1002/14651858.CD003766.pub6. PMID: 28681500; PMCID: PMC6483123.
- ❖ Salati JA, Leathersich SJ, Williams MJ, Cuthbert A, Tolosa JE. Prophylactic oxytocin for the third stage of labour to prevent postpartum haemorrhage (Oxitocina profiláctica en el alumbramiento para prevenir la hemorragia posparto). Cochrane Database of Systematic Reviews 2019, Issue 4. Art. No.: CD001808. DOI: 10.1002/14651858.CD001808.pub3
- ❖ Sun, Y. S., Zhao, Z., Yang, Z. N., Xu, F., Lu, H. J., Zhu, Z. Y., ... & Zhu, H. P. (2017). Risk factors and preventions of breast cancer. International journal of biological sciences, 13(11), 1387.

- ❖ Bohren, Meghan A et al. "Continuous support for women during childbirth." The Cochrane database of systematic reviews vol. 7,7 CD003766. 6 Jul. 2017, doi:10.1002/14651858.CD003766.pub
- ❖ Alba-Rodríguez, R., Coronado-Carvajal, M. P., & Hidalgo-Lopezosa, P. (2022, January). The BirthPlan Experience—A Pilot Qualitative Study in Southern Spain. In Healthcare (Vol. 10, No. 1, p. 95).MDPI.
- ❖ Goberna-Tricas, J., Biurrun-Garrido, A., Perelló-Iñiguez, C., & Rodríguez-Garrido, P. (2021). The COVID-19 pandemic in Spain: Experiences of midwives on the healthcare frontline. International Journal of Environmental Research and Public Health, 18(12), 6516.
- ❖ Roldán-Merino, J., Ortega-Cejas, C. M., Lluch-Canut, T., Farres-Tarafa, M., Biurrun-Garrido, A., Casas, I., ... & Cabrera-Jaime, S. (2021). Validity and reliability of the Spanish version of the "Wijma Delivery Expectancy/Experience Questionnaire" (W-DEQ-B). Plos one, 16(4), e0249942.
- ❖ Goberna-Tricas, J., Adán, C., Birulés, F., & Biurrun-Garrido, A. (2018). El concepto "violencia obstétrica" y el debate actual sobre la atención al nacimiento. Tecnos.
- ❖ Wagner M. Fish can't see water: the need to humanist birth. Int J.Gynaecol Obstet 2001; 75:S25-37.

Altres lectures

- ❖ La regla mola. Anna Salvia y Cristina Torrón. Penguin Random House Grupo Editorial
- ❖ Una nueva forma de menstruar. Anna Salvia. Bruguera Tendencias
- ❖ Un regalo para toda la vida. Manual de lactancia materna. Carlos González. Editorial Booket
- ❖ Eso no es sexo. Marina Marroquí. Cross Bo